

نیم قرن سابقه حضور
اتحادیه بین الملل تعاون
در منطقه آسیا - اقیانوسیه
۱۹۶۱-۲۰۱۰

سرشناسه	: بالان، احمد، ۱۳۳۸-
عنوان و نام پدیدآور	: نیم قرن سابقه حضور اتحادیه بین‌الملل تعاون در منطقه آسیا - اقیانوسیه ۱۹۶۱-۲۰۱۰ در مسیر خدمت به تعاونی‌ها / ترجمه و تألیف احمد بالان، احمد یوسفی.
مشخصات نشر	: تهران: نسق، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۶ ص.
شابک	: 978-600-95926-0-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا.
موضوع	: اتحادیه بین‌المللی تعاون، دفتر آسیا و اقیانوسیه.
موضوع	: International Cooperative Alliance. Regional Office for Asia & Pacific :
موضوع	: تعاونی‌ها - آسیا Cooperative societies--Asia :
موضوع	: تعاونی‌ها - اقیانوسیه Cooperative societies--Oceania :
شماره افزود	: یوسفی، احمد، ۱۳۳۵-
بندی سکره	: ۱۳۹۶ ن ۲۹ ب/ ۲۹۵۵ HD
رده‌ی دیویی	: ۳۳۴/۰۹۵
شماره کتابشناسی	: ۴۸۳۲۴۵۴۰

اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران

نام کتاب: نیم قرن سابقه حضور اتحادیه بین‌الملل تعاون
در منطقه آسیا - اقیانوسیه ۱۹۶۱-۲۰۱۰، و در مسیر خدمت به تعاونی‌ها

ناشر: نسق

ترجمه و تألیف: احمد یوسفی - احمد بالان

مدیر تولید: دکتر محسن رئیسی‌نژاد

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: شریف

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-95926-0-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۹۲۶-۰-۹

با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری اندیشه مهیار

فهرست مطالب

پیشگفتار آقای مهمن رئیس نژاد - مدیرعامل اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران.....	۱۵
- مقدمه مدیر دفتر منطقه‌ای اتحادیه بین‌الملل تعاون در آسیا - اقیانوسیه.....	۲۳
- پیام رئیس اتحادیه بین‌الملل تعاون.....	۲۷
- پیام مدیر کل اتحادیه بین‌الملل تعاون.....	۲۹
- پیام رئیس منطقه آسیا - اقیانوسیه.....	۳۳
فصل ۱- اتحادیه بین‌الملل تعاون در آسیا - اقیانوسیه.....	۳۵
فصل ۲- ظرفیت‌سازی و توسعه منابع انسانی.....	۵۳
فصل ۳- تسهیل و زمینه‌سازی.....	۶۷
فصل ۴- بهترین عملکردهای و آگاهی‌بخشی فنی در تعاونی‌ها.....	۸۱
فصل ۵- سازمانهای عضو دفتر منطقه‌ای آسیا - اقیانوسیه.....	۹۵
فصل ۶- همکاری با سایر شرکاء و فعالان توسعه.....	۹۷
فصل ۷- همکاری با فعالان و قلمرو اتحادیه بین‌الملل تعاون در دهلی نو.....	۹۹
فصل ۸- اثربخشی اتحادیه بر جنبش تعاون در آسیا اقیانوسیه.....	۱۰۳
فصل ۹- چشم‌اندازهای آتی در حوزه اتحادیه بین‌المللی تعاون.....	۱۰۹
فصل ۱۰- شخصیت‌های هم و دیدگاه‌های آنان.....	۱۱۵
فصل ۱۱- تاریخ نگاری.....	۱۲۷
فصل ۱۲- منابع مورد استفاده.....	۱۴۹

پیوست‌ها:

- پیوست شماره ۱- سازمانهای عضو دفتر منطقه‌ای - اقیانوسیه (۲۰۱۰) ۱۵۱
- پیوست شماره ۲- شرح مختصری بر اتحادیه بین‌الملل تعاون ۱۵۴
- پیوست شماره ۳- شرح مختصری بر نشست‌های منطقه‌ای ۱۷۰
- پیوست شماره ۴- کارشناسان فنی منطقه‌ای (از گذشته تاکنون) ۱۷۷
- پیوست شماره ۵- انتشارات دفتر منطقه‌ای آسیا - اقیانوسیه ۱۸۱

تعاونگران و فعالان عزیز در پرتلاش توسعه در ج.ا.ایران

باسلام و احترام،

قریب به ۵۰ سال از ظهور نظام جوان در کشور می‌گذرد و در این مدت فراز و نشیب‌های بسیاری را تجربه کرده، گام‌های بلندی را در جهت بهبود معیشت روستائیان و کشاورزان این مرز و بوم برداشته‌ایم. با نسیج به پشت سر، مسیر پر پیچ و خمی از کوره راه‌های سخت و ناهموار را در میان جوامع محلی و حاشیه نشینان محروم مشاهده می‌کنیم که هنوز با نسیم تعاون و شمیم توسعه آشنا نشده‌اند. به گفته کارشناسان توسعه، تحول پدیده‌ای تدریجی ولی جاری است که بسته خود را در متن اراده کنشگران، جستجو و هموار می‌کند. همه ما معتقدیم که بازماندگی توسعه در بخش روستایی و کشاورزی ایران، یک ضرورت راهبردی و اجتناب‌ناپذیر در نظام ج.ا.ایران تلقی می‌شود و به فرمایش رهبر فرزانه انقلاب اسلامی:

«دستگاه کشاورزی برای کشور ما بسیار مهم است؛ چون امنیت غذایی برای کشوری بزرگ، پرجمعیت و دارای هدف‌های بلند، بسیار مهم است. لذا بخش کشاورزی و روستایی ما یک بخش ویژه و استثنایی است و همه باید برای آن تلاش کنند.»

رشد مهاجرت روستائیان به شهرها، تغییر کاربری اراضی، افزایش سن ازدواج، رشد بیکاری، مشاغل کاذب و بزهکاری در حاشیه شهرها و بسیاری آسیب‌های اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی را باید از نتایج منفی توسعه نیافتگی جوامع روستایی و کشاورزی

دانست. بی‌شک، بخش تعاون و بویژه تعاون روستایی و کشاورزی کشور، در قبال این معضلات و چالش‌های فلج‌کننده، مسئولیت داشته و باید با تمام بضاعت مادی و معنوی خود وارد صحنه عمل شود.

مزید استحضار، بنده به لطف حق و همراهی نیروهای مومن و متعهد، تجربیات تلخ و شیرین بسیاری را با بسیج امکانات محدود و کارآفرینی، از طریق احیاء سرمایه‌های انسانی و ظرفیت‌های راکد در عرصه‌های تولیدی و صنایع فرآوری در نقاط دور و نزدیک و محروم کشور، اندوخته و گام‌های مؤثری به نفع اقتصاد ملی برداشته‌ام. به اعتبار سالها خدمت و تلاش در این مسیر، به این واقعیت پی برده‌ام که تحمیل بار سنگین توسعه، صرفاً بر دوش دولت، ممکن نبوده و باید سایر نهادها و فعالان ذیربط و حتی سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی نیز در این فرایند سهیم شوند. من نیز به این باور رسیده‌ام که درون‌زایی و برون‌گرایی، آپ‌ان که مقام معظم رهبری تصریح فرمودند، شرط لازم و اجتناب‌ناپذیر در برون‌افت از چنگال تحریم‌های غیرقانونی است و باید با قوت و اراده محکم، در این جهت گام برداشت.

بنده در این خصوص، ضمن اعتماد به توانمندی‌های داخلی، در اندیشه جذب دانش و بینش خارجی نیز بوده و بهره‌گیری از آنها را مدنظر داشته‌ام. این ظرفیت و توانمندی در حد و اندازه‌های لازم از سوی اتحادیه بین‌المللی تعاون و دفتر نمایندگی آن در آسیا - اقیانوسیه در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم آمده و در صورت اراده و تحرک بیشتر می‌توان به آنها دست یافت.

به استناد مطالب این کتاب، گوشه‌ای از افق‌های آینده دفتر منطقه‌ای را می‌توان به شرح زیر ملاحظه نمود:

- «اتحادیه بین‌الملل تعاون قادر خواهد بود تا مدیریت مردم سالار و - رنه‌ای تشکیلات را فراهم و ظرفیت و توانمندیهای آنان در مواجهه مفید و مؤثر با فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی جهانی را از طریق مذاکره واقع‌گرایانه و تعامل نزدیک و سازنده با دولت‌ها و سازمانهای بین‌المللی تقویت و تسهیل نماید»

- «اتحادیه بین‌الملل تعاون می‌تواند همه تشکلهای تعاونی را در زیرمنطقه‌های مختلف آسیا - اقیانوسیه با هم پیوند داده و آنها را در جهت وحدت مؤثر جنبش تعاون،

اتحادیه بین‌المللی تعاون ✧ ۱۷

همگرا نماید. این نظام یکپارچه و سراسری، با ماهیت خوداتکا، توانمند و فن‌آور، حرفه‌ای، مقتدر و متکی بر اصول تعاون، در سطح منطقه خود نمایی خواهد کرد.»

«اتحادیه بین‌الملل تعاون می‌تواند موجبات رشد همگرایی، تعامل میان اعضا، شبکه سازی میان تشکلهای، برپائی نمایشگاههای تجاری، آگاه سازی نسبت به مسائل زیست محیطی و جنسیتی، ترویج شیوه‌ها و روش‌های فنی تجهیز منابع مالی و مدیریت مردم سالار را از طریق مبادله تجربه و یافته‌های پژوهشی فراهم نماید. به علاوه، این سازمان به برپائی، برای همکاری با سازمان ملل متحد و نهادهای تخصصی آن، در جهت تحقق اهداف هزاره توسعه، تلاش نموده و در قبال اهداف و چشم‌اندازهای پیش‌بینی شده، مسست سال تعاونی (۲۰۱۲) و سالهای بعد از آن، متعهد خواهد بود.»

به اعتقاد بنده، غفلت از این فرصت مغتنم، به معنی نفی روند توسعه و پویایی در عرصه‌های آسیب‌پذیر روستایی، کشاورزی کشور است و نباید انتظار داشت که زمان برای انتخاب ما، متوقف شده و یا به عقب بازگردد!

«اتحادیه الملل تعاون، سازمانی اعضا در راستا که موظف به ارائه خدمات به اعضا و تسهیل مبادلات تجربی، زمینه سازی برای بحث و تبادل نظر پیرامون موضوعات حیاتی و نیز سازماندهی رویدادهای موضوعی با هدف تعمیم مرادفات میان تعاونی‌ها و ارتقاء جایگاه جهانی نظام تعاون می‌باشد. این اتحادیه در پرتو تعامل با دولت‌ها، در صدد اولویت بخشی مناسب به مسائل و منافع تعاونی‌ها بوده ولی بدلیل ناشستن مسئولیت قانونی، صرفاً با ارائه مشورت‌های کلان به دولت‌ها، از آنها در خواست می‌کند تا همایش‌های موضوعی مهم را میزبانی و روی تجربیات مفید سایر دولت‌ها، سرمایه‌گذاری و تأکید نماید.»

این همان پیشرانی است که فراروی همه کشورهای عضو قرار داشته و می‌تواند هم‌افزایی و توسعه را از مسیری هموارتر و سریعتر به ارمغان بیاورد.

«تقویت و ترویج منافع اساسی در جنبش تعاون و ترغیب یک اراده‌ی رو به رشد جهت آموختن هرچه بیشتر از تعاون و ویژگی‌های متنوع آن، تدارک فرصت‌های مناسب و انگیزه‌های لازم برای اعمال و بکارگیری مدیریت توانمند و مسئول، اجرای دوره‌های

آموزشی مطلوب برای رهبران فعلی و آتی، تدریس امور تعاون در مدارس و آموزش جوانان برای مدیریت فردا، و سازماندهی زنان به منظور مشارکت هرچه بیشتر در متن جنبش، بویژه متناسب با ظرفیت‌های مادری و همسری آنها را باید مد نظر داشت.»

یونانی نایی، اولین رئیس دفتر منطقه‌ای آسیا - اقیانوسیه در اولین سمینار بین‌المللی اتحادیه - ۱۹۶۰

«اتحادیه بین‌الملل تعاون، قدرت منحصر بفردی در جهت توسعه تعاون داشته و می‌تواند نیاز تعاونی‌ها به خدمات فنی - کارشناسی را مستقیماً فراهم آورد. شبکه تعاونی‌های تحت پوشش اتحادیه، بستر مناسبی را برای طرح مباحث مربوط به مسائل تجاری پدید می‌آورد. تعاونی‌های کشاورزی و مصرف، از جمله بازوهای قدرتمند اتحادیه به شمار می‌رود.

پیتر مک کئی - مدیر مرکز خلاقیت‌های جامعه محلی - ولنیگتن - نیوزلند - اولین کنفرانس وزرای تعاون - سیدنی - استرالیا (۱۹۹۰)

بی‌شک، اگر گفتمان توسعه رفاه دایی و عدالت اقتصادی - اجتماعی در جوامع شهری و روستایی، به یک مطالعه عمومی و ملی تبدیل شده و در این راستا، امکانات بالقوه کشور، بویژه نیروی انسانی ماهر به‌یج شود، نیل به اهداف پیش‌بینی شده در اسناد بالادستی نظیر اصل ۴۴ قانون اساسی، برنامه‌های ۵ ساله، اقتصاد مقاومتی، سند چشم‌انداز و غیره، چندان دور از انتظار نیست.

«مایلم از اتحادیه بین‌الملل تعاون بخواهم تا نقشی مؤثر از طریق بسیج دولت‌ها جهت حفاظت و توسعه تعاونی‌ها ایفا نماید. این مهم نخست در کشورهای در حال توسعه، ضروری ارزیابی می‌شود. اتحادیه و بازارهای منطقه‌ای آن باید مراقب‌تر و مدعی‌تر از همیشه، نسبت به توسعه سطح تجارت بین‌الملل میان تعاونی‌ها، در درون و بیرون منطقه آسیا - اقیانوسیه، تلاش کنند. اکنون کل منطقه نیازمند خدمات بیشتر از سوی اتحادیه در این بخش از جهان است. «بیاید این موج را تقویت کنیم!»

دکتر بالرام جاکار - وزیر کشاورزی هندوستان - دومین کنفرانس وزرای تعاون - جاکارتا، اندونزی - ۱۹۹۲

۱۹ ♦ اتحادیه بین‌المللی تعاون

«ما باید موجبات اثر بخشی تعاونی‌ها را به‌عنوان موسسات فعال در بخش کشاورزی و اقتصادی کشورها فراهم نمائیم.»

محمد خالدیونس - معاون وزیر اراضی و توسعه تعاون - سومین کنفرانس وزرای تعاون - سریلانکا - ۱۹۹۴

بنده با توجه به همین دیدگاهها، مصمم به نفوذ در لایه‌های مدیریتی و حاکمیتی اتحادیه بین‌الملل تعاون (ICA) شده و اخیراً در فرصتی مغتنم، برای ورود به مجمع تصمیم‌سازی این مرجع معتبر جهانی، در اجلاس کبک کانادا شرکت و کاندید نمایندگی در هیات مدیره آن شدم. روند انتخابات بخوبی پیش رفت، ولی به‌رغم تلاش و تبلیغات گسترده، و حمایت‌های بی‌دریغ برخی کشورهای دوست و سازمان‌های داخلی، صرفاً با اختلاف چند، ای معدود، موفق به کسب نصاب لازم نشده و از ورود به جمع هیات مدیره و رایزنی برای جلب توجه و جذب منابع اعتباری بیشتر به نفع بخش تعاون کشور، باز ماندم. این رویداد، فراموش نشدنی و در عین حال، تعیین کننده و آموزنده بود و آثار مثبتی بر روحیه من، همکارانم داشت. دریافتم که خواستن، توانستن است و به فرمایش امام خمینی ره:

«اگر باورتان شود که می‌توانید، همین شما را توانا می‌کند!»

یعنی فقط با افزایش رایزنی‌های قبلی و کسب چند رای بیشتر از دوستان منطقه‌ای، می‌توانستم رقبای خود را کنار زده و در جایگاهی قرار گیرم که منشاء برکات و خدمات مؤثر و مفیدی برای کشور باشم. البته «گذشته، چراغ راه آینده» است و باید در فرصت‌های بعدی، تدبیر و تمهید بیشتری نمود و این راه بسته را باز کرد.

همکاران محترم، عزیزان خدمتگزار

چشم امید زنان و برادران روستایی و کشاورزی این مرز و بوم، به عزم و اراده ما و شما دوخته شده و انتظار دارند که توانمند و خستگی‌ناپذیر، در این مسیر پر چالش، آنها را تنها نگذاریم. در این فرایند، تدارک اسباب و لوازم نرم و سخت‌افزاری برای تسهیل و تسریع فعالیتها را نباید از نظر دورداشت. از جمله ابزارهای اولیه برای هر اقدامی، جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، پیرامون موضوع فعالیت و چشم‌اندازهای آینده است تا جایگاه گذشته، جاری و آتی خود و جامعه مخاطب را دقیقاً شناسایی و سپس نیاز

سنجی نماییم. این ویژگی، بهانه خوبی بود تا کتاب حاضر را از دفتر منطقه‌ای اتحادیه بین الملل تعاون در دهلی نو، تهیه و پس از ترجمه و ویرایش لازم، همراه با اطلاعات مختصری از فعالیت‌ها و رویکردهای اتحادیه متبوع و سایر دست‌اندرکاران تعاون، به جامعه تعاونگران، فعالان و پژوهشگران توسعه روستایی و کشاورزی تقدیم کنم.

در یک نگاه اجمالی به مباحث مطروحه، می‌توان به نقش و سهم کشورهای نظیر هند، مالزی، سنگاپور، کره جنوبی، ژاپن و سوئد در پی‌ریزی مبانی اولیه و ظرفیت‌سازی در بدنه جنبش تعاون منطقه آسیا - اقیانوسیه، پی برده و از رکود و سکوت ج.ا.ایران در روند مشارکت‌های فنی و رشد و تعالی تعاونی‌های منطقه‌ای، تأسف خورد. از سوی دیگر، به هم سالها همت و تلاش دولت خدمتگزار و دست‌اندرکاران بخش تعاون در پوشش بیش از ۸۰ جمعیت روستایی و کشاورز کشور، فعالیت‌ها و دستاوردهای ملی ما در این سطح، معمول نظر نویسندگان آن واقع شده، و لذا جا دارد در سایه تعامل و هم‌افزایی ملی و منطقه‌ای بیشتر، سهم ج.ا.ایران در نهضت تعاون به نحو مطلوب دیده و در نسخه‌های بعدی، اطلالی رسایی شود.

در خاتمه، از همه عزیزان و همکارانی که این کتاب را مطالعه می‌کنند، انتظار و استدعا دارد تا برای غنای مطالب آن، با ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات تکمیلی و اصلاحی، این اتحادیه را یاری نمایند.

با تشکر

محمدرضا ربیعی

مدیر عامل اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی - کشاورزی ایران

و عضو دفتر منطقه‌ای اتحادیه بین الملل تعاون آسیا - اقیانوسیه